

Mišje zgode

Marić, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Academy of Applied Arts / Sveučilište u Rijeci, Akademija primijenjenih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:279:246641>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-26**

University of Rijeka
Academy of
Applied Arts

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Academy of Applied Arts - Repository APURI](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
AKADEMIJA PRIMIENJENIH UMJETNOSTI

Prijediplomski sveučilišni studij

Likovna pedagogija

ZAVRŠNI RAD

Mentor: Izv. Prof. Mr. art Melinda Kostelac

Studentica: Lucija Marić 0287008572

Rijeka, lipanj 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
AKADEMIJA PRIMIJENJENIH UMJETNOSTI

Prijediplomski sveučilišni studij

Likovna pedagogija

ZAVRŠNI RAD
„Mišje zgode“

Mentor: Izv. Prof. Mr. art Melinda Kostelac

Studentica: Lucija Marić 0287008572

Rijeka, lipanj 2024.

Ovaj rad sastoji se od sedam ilustracija posvećenoj jednoj pjesmi pod imenom
„Mišje zgrade“.

Sunčano popodne u nekom selu
Gdje ljude žive normalno i u miru
Jedan mačak satima vrebava
I lovi miša što pšenicu treba

Ugleda mačak miša kako
Izlazi iz bale sijena
Shvati mačak, ovo je prilika
Stvorena baš za njega

Pažljivo i u tišini sve to promatra
Malena djevojčica plave kose
Čija se pletenica uz leđa proteže
Skoro pa cipelice njene doseže

Priprema se za skok
Mačak strpljiv i gladan,
Njegov trud isplatiti će se skroz
Najest će se i završiti ovaj dan

U tom trenu, netom prije napada
Djevojčica skoči i uplaši mačka
Pobjegne i njegov plan pada,
A miš gleda i po glavi se čačka

Približi se ona bliže i mišu pruža dlan,
A na dlanu pšenica, divan dar!
Miš oprezno dolazi do nje
Popne na dlan i dobro se najede

Miš zahvalan i nahranjen
Pogleda svoju novu prijateljicu
I lagano i u miru,
Ode nazad svojem domu.

Sažetak:

Rad „Mišje zgone“ sastoji se od sedam ilustracija koje prate dječju pjesmu o seoskom mišu. Prvo sam napravila seriju crteža kako bih uopće mogla odrediti izgled svake kompozicije, scene i likova te motiva koji se ponavljaju u svakom otisku. Nakon crteža, krenula sam obrađivati matrice tehnikama dubokog tiska: bakropis, akvatinta i resservage. Nakon otiskivanja sedam matrica, kao finalni produkt napravila sam grafičku mapu pomoću koje se ilustracije mogu gledati zasebno ili kao jedna narativna cjelina. U završnom pismenom radu prvo ću proći pojmove: ilustracija, grafika i duboki tisak kako bih na kraju mogla opisati ideju i proces stvaranja rada.

Sadržaj

Sažetak:	3
Uvod u ilustraciju	5
Grafika	5
„Mišje zgode“	6
Slikovni primjeri.....	8
Literatura	11

Uvod u ilustraciju

Ilustracija je crtež uz tekst, odnosno tumačenje ili objašnjavanje nečega pomoću slike.¹ Prije je ilustracija služila kao sredstvo komunikacije, prikazujući svakodnevne događaje, običaje te vjerska i književna djela.² Ilustracije se mogu izraditi korištenjem različitih tehnika i materijala. Tradicionalne tehnike poput tempere, vodenih boja i laviranog tuša, već su dugo u upotrebi, dok se u suvremenom dobu sve više koriste moderne digitalne tehnike. Iako se u suvremenom dobu sve više koriste moderne digitalne tehnike, tradicionalne metode imaju svoje prednosti, uključujući taktilnost, jedinstvenost svakog rada i mogućnost stvaranja bogate teksture i dubine koje je teško postići digitalnim sredstvima.

Grafika

„GRAFIKA – to je prikaz, vizija skinuta s matične ploče.“³ „U likovnim umjetnostima skupni naziv za tehničke postupke umnožavanja crteža ili slikovnih prikaza, pri kojima se s ploče od drva, kovine, kamena i dr., koja je obrađena kao matrica i premazana bojom, otiskuju grafički listovi i reprodukcije.“⁴ Postoje različite vrste grafičkih tehnika, no dijele se u tri grupe: visoki, duboki i plošni tisak. Kod visokog tiska (linorez i drvorez) izdubljujemo matricu te crtež je reljefan na ploči, a otisak je udubljen. U dubokom tisku (bakrorez, bakropis, suha igla, akvatinta, resservage, mezzotinta, itd.) crtež udubljujemo, odnosno stružemo iglom. Kod plošnog tiska (monotipija, litografija) crtež je na papiru i matrici plošan.

Grafika je imala veliku ulogu u cijelome svijetu. Ponajprije u Bliskom istoku⁵, Kini⁶, a kasnije u drugim zemljama. Produkcija grafika smanjila se zbog izuma i razvoja tehnoloških inovacija i foto mehaničkih postupaka koje su nastale nakon Drugog svjetskog rata, kao i do pojave računalne grafike. No u 19. stoljeću prije izuma fotografije, grafika je bila korištena za dokumentaciju

¹ <https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>

² Primjena ilustracija može biti razna, primjerice za knjige, postere, karikature itd.

³ F. Paro, „Grafika“, Zagreb, 1991.

⁴ <https://enciklopedija.hr/clanak/grafika>

⁵ U Bliskom istoku bila je korištena zbog izuma papyrusa.

⁶ Papir kakav danas imamo nastao je u Kini oko 105. godine nove ere. To je bio ručno rađen papir od bambusove tske, rižine slamke, konoplje itd.

različitih ljudskih aktivnosti i djelatnosti poput: geografske karte, portreti, knjige, novine, krajolici, običaji, itd.

„Mišje zgode“

Inspiracija za „Mišje zgode“ proizašla je od motiva štakora koje već duže vrijeme crtam. „Mišje zgode“ sastoji se od likovne mape i sedam matrica, odnosno otisaka koje parte kitice iz pjesme.

PROCES IZRADE

Ideja za završni rad potekla je od crteža za litografiju, u kojem se dva lika, djevojka i štakor, promatraju. Kroz razgovor s mentoricom, odlučila sam izraditi ilustracije koje prate pjesmu o djevojci i seoskom mišu. Tih sedam ilustracija su najoptimalniji likovni okviri koji su mogli dočarati strukturu zgoda koje se dešavaju u samim stihovima. U početku, razrađivala sam skice kako bih odabrala odgovarajuće scene, izgled motiva i njihove odnose. Uz pomoć ključnih riječi koje sam uzela iz pjesme, izdvojila sam najvažnije detalje i motive koji su mi pomogli pri određivanju kompozicije, atmosfere i izradi glavnih likova. Zatim sam krenula u izradu crteža za svaku kiticu, odnosno scenu. Koristila sam dvije tehnike: lavirani tuš i pero. U crtežima, pero je predstavljalo bakropis, dok je lavirani tuš predstavljao resservage i akvatintu.

Nakon što je mentorica odobrila crteže, započela sam s pripremom matrica kako bi mi kasnije, na kraju postupak otiskivanja bio lakši. Prvo sam izrezala sedam ploča koje sam kasnije polirala, uklonila patinu i pobrusila rubove kako ne bi bili oštri. S obzirom na količinu matrica i vremensko ograničenje, odlučila sam najprije raditi s četiri matrice istovremeno, a zatim s ostale tri.

Na svim matricama prvo sam započela s bakropisom, ponavljajući ga prvo dva do tri puta. Kroz više putno ponavljanje bakropisa, pokušavala sam i uspjela dobiti gustinu dlaka na životinjama i kosi te isto tako bakropisom, vučem pogled promatraču prema bitnim detaljima. Svaki je bakropis od početka do kraja procesa bio deset minuta u jetki. Nakon bakropisa, krenula sam raditi resservage. Pomoću resservagea sam uspjela ostvariti raznu skalnu tonova koja pridodaje dubini u radu. Kod resservagea sam prvo krenula s debljim kistovima i

potezima, a kasnije sam postepeno prelazila na tanje kistove i poteze. Svaki resservage bio izložen jetki u intervalima od 2 do 8 minuta, ovisno o željenoj tamnoći. Tokom procesa, svakoj matrici sam dodala jedan premaz akvatinte. Primijetila sam da je nastao veliki kontrast svijetlog i tamnog u matricama te likovi i motivi činili su se nepovezanima. Pomoću akvatine ublažila sam i povezala sve te kontraste, što je pomoglo kod povezivanja likova i motiva u radu. Svaka akvatina bila je u jetki minutu do minutu i pol, ovisno o kontrastima na matrici. Nakon akvatine, na svaku je matricu dodano još četiri do pet resservage i dva bakropisa kako bih dala bolji privid dubine te prikazala različitost tekstura koje se nalaze u radovima primjerice, sijeno, kosa, haljina, trava, krzno i tako dalje.

U završnoj fazi semestra tokom obrađivanja matrica, krenula sam s otiskivanjem na celuloznom papiru kako bih imala uvid na čemu bih trebala još poraditi. Kroz otiskivanje, uočila sam da je resservage previše „grubo“ ispao, odnosno prijelaz tonova je jako vidljiv. Stoga, između izrađivanja i jetkanja matrica popratno sam i brusila tonove kako bi nastao fini prijelaz kod resservage. Kod brušenja nisam imala potrebu raditi s alatima poput šabera jer sam postigla lagani ton koji je tražio finoću korekture vodobrusnog papira. Tokom brušenja tonova, koristila sam razne vodobrusne papire jačine od 600 do 1200 kod kojih se brušenje radi pomoću brušenja u vodi. Najgrublji vodobrusni papiri bili su korišteni za najcrnje dijelove resservage koji su bili inače jako upadljivi. Svi ostali vodobrusni papiri bili su korišteni za ujednačavanje već pobrušenih djelova rada i za stvaranje finih gradijenata koje bi teško dobila uz samo resservage.

Na kraju procesa, dodatno sam napravila još jedan bakropis samo na kosi i krznu životinja. Nakon obrađivanja matrica i svih dodatnih korektura s brušenjem, krenula sam u završno otiskivanje na pamučnom papiru. Za probne otiske koristila sam mješavinu obične crne i transparentne boje za duboki tisak s kapi lanenog ulja i malo talka, dok sam u otiskivanju završnih otisaka koristila striktno samo crnu zbog opaciteta boje jer je transparentna boja umanjivala jačinu i žestinu boje. Tokom otiskivanja, služila sam se već prethodno rađenom šablonom kako bih što preciznije otisnula matrice. Doduše, nakon otiskivanja bilo je potrebno još jednom pobrusiti resservage. Poslije tog završnog brušenja, još jednom, no finalno sam otisnula radove.

Sa završetkom procesa obrađivanja i otiskivanja, napravila sam likovnu mapu u kojoj su po redu posloženi otisci te iza njih je stavljen tekst pjesme. Pomoću likovne mape ovaj rad može se gledati kao jedna ilustrirana narativna cjelina ili svaki otisak zasebno kao grafika.

Slikovni primjeri:

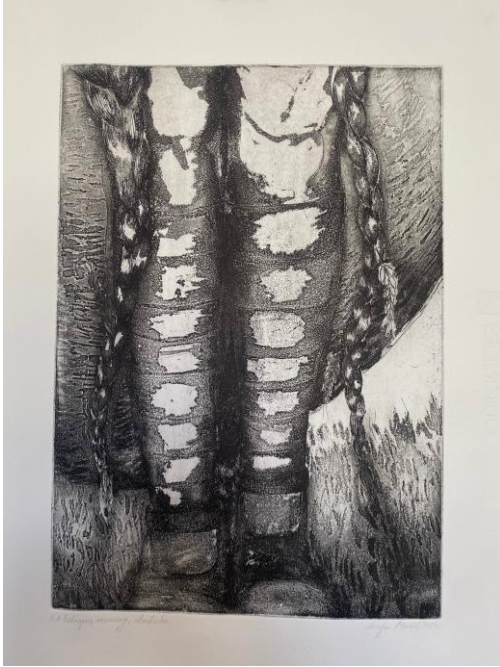
„Zgoda 1“

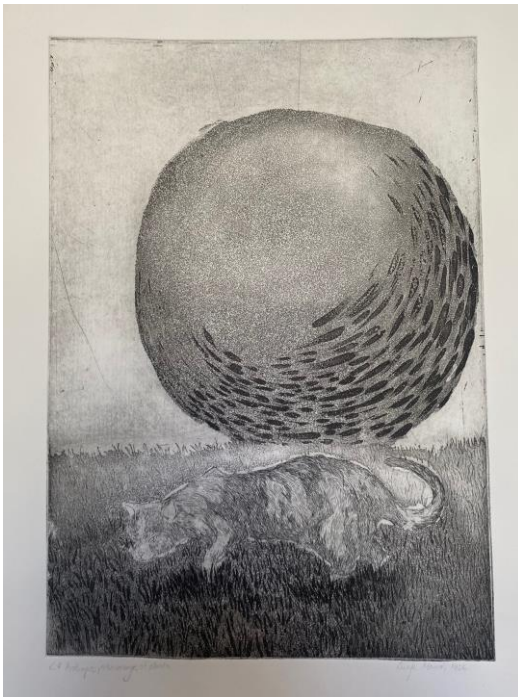
„Zgoda 2“

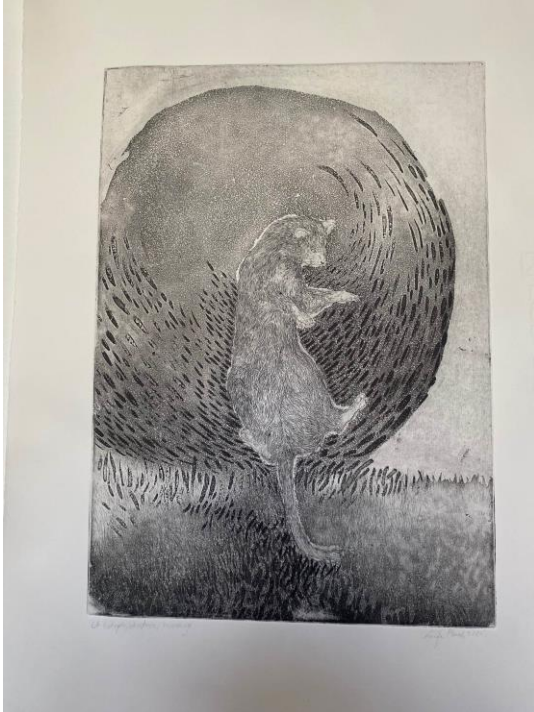
„Zgoda 3“

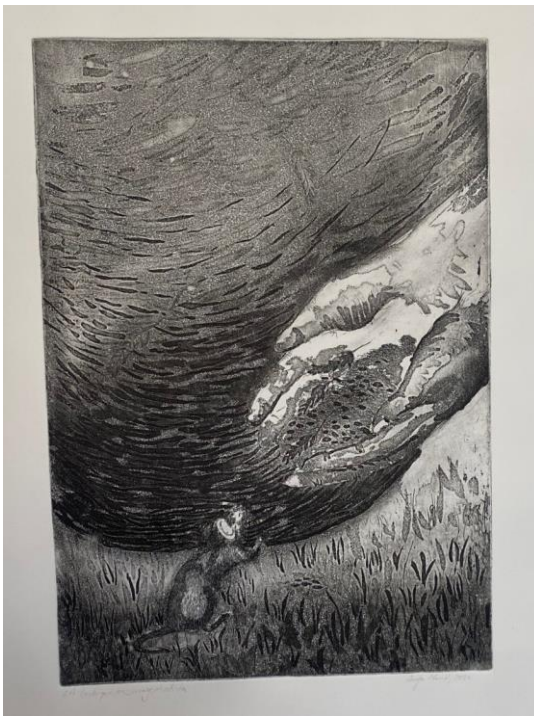
„Zgoda 4“

„Zgoda 5“

„Zgoda 6“

„Zgoda 7“

Literatura

1. F. Paro, „Grafika“, Zagreb, 1991.
2. T. Kosić, „Osnove grafičkih materijala I i tiskarskih tehnika“
3. Dž. Hozo, „Umjetnost multiorginala, Kultura grafičkog lista“, ČGP „Delo“, Ljubljana 1988.
4. Web izvor: <https://enciklopedija.hr/clanak/grafika> (pristupljeno 30.6.2024.)
5. Web izvor: <https://tehnika.lzmk.hr/grafika/> (pristupljeno 30.6.2024.)
6. Web izvor: <https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> (pristupljeno 1.7.2024.)